

FACULTEIT BIO-INGENIEURSWETENSCHAPPEN

Afbakening van de fosfaatverzadigde gebieden in Vlaanderen op basis van een kritische fosfaatverzadigingsgraad van 35%

(VLM/MESTBANK/TWOL2006/MB2006/5)

Onderzoeksrapport

Prof. Dr. ir. M. Van Meirvenne & MSc. M. Tariku

Prof. Dr. ir. S. De Neve, Prof. Em. Dr. ir. G. Hofman, Dr. ir. J. Salomez, ir. S. De Bolle

Onderzoeksgroep Ruimtelijke Bodeminformatietechnieken (ORBIT)

Onderzoeksgroep Bodemvruchtbaarheid en Nutriëntenbeheer

Vakgroep Bodembeheer en bodemhygiëne

Januari 2008

Inleiding

Vlaanderen werd op 22 september 2005 veroordeeld door het Europees Hof van Justitie voor het niet correct implementeren van de Nitraatrichtlijn (91/676/EEG). Als uitloper van diverse technische discussies met de Europese Commissie en in navolging van de objectieven van de Kaderrichtlijn Water (2000/60/EC), nl. het terugdringen van eutrofiëring van kust- en oppervlaktewateren, werd in het nieuwe mestdecreet (22/12/2006, Belgisch Staatsblad 29/12/2006) vastgelegd dat vanaf 01/01/2009 de kritische grenswaarde voor fosfaatdoorslag uit zure, zandige bodems maximaal 35% profielgemiddelde fosfaatverzadiging mag bedragen.

Bij de opmaak van de kaart met fosfaatverzadigde gebieden werd in 1997 40% profielgemiddelde fosfaatverzadiging (FVG) als kritische grenswaarde vastgelegd, waardoor de 35%-kaart niet voorhanden is. Ze kan evenmin eenvoudig afgeleid worden uit de op dat ogenblik afgebakende fosfaatrisico- (30% FVG)) en fosfaatverzadigde gebieden (40% FVG), aangezien de opgemaakte kaarten enkel per pixel van 500 m × 500 m een kwalitatieve uitspraak doen over de FVG (geen P-risico, P-risico en P-verzadigd). Ter uitvoering van artikel 17 van het nieuwe Mestdecreet is een nieuwe afbakening van fosfaatverzadigde gebieden dan ook essentieel.

Naast deze afbakening worden, in het licht van nieuwe wetenschappelijke inzichten, verworven sinds de publicatie van de beide rapporten "Protocol fosfaatverzadigde gronden", de uitgangspunten van dit protocol opnieuw geëvalueerd. Via een beperkte screening van de literatuur werd de relevantie van dit protocol nagegaan.

In een laatste deel worden dan nog een aantal kennislacunes en mogelijke beleidsrelevante onderzoeksvragen opgelijst en zal beperkt worden ingegaan op het probleem van eutrofiëring, aangezien vaak naar fosfor wordt verwezen als beperkend element.

Het rapport bestaat, conform de in deze inleiding geschetste onderzoeksopdracht, uit drie onderdelen:

Luik 1, deel A

Herafbakening van de fosfaatverzadigde gebieden in Vlaanderen. Opmaak van een kaart met aanduiding van de fosfaatverzadigde gebieden en fosfaatrisicogebieden.

Luik 1, deel B

Herafbakening van de fosfaatverzadigde gebieden in Vlaanderen. Evaluatie van het "Protokol fosfaatverzadigde gronden"

Luik 2

Oplijsten van kennislacunes omtrent fosfaatuitspoeling uit landbouwgronden

Het rapport is zodanig opgevat dat deze drie onderdelen zowel als afzonderlijke deelrapportjes of als één geheel gelezen kunnen worden.